

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 45 Maribor, ponedeljek 24. februarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemav v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Finansiranje samoupravnih teles

Je danes bolj aktualno ko kdaj. Mi smo nedavno o tem vprašanju razpravljali v zvezi z novimi banovinskimi proračuni. Na kongresih raznih gospodarskih korporacij, zlasti trgovsko-industrijskih, je to vprašanje skoro stalna točka dnevnega reda. Tudi v ministrstvu financ se z vprašanjem resno bavi, kjer pripravljajo novi zakon o finansiranju samoupravnih teles, v stremljenju, da se reši to vprašanje pravilno in racionalno. Ministrstvo financ je zadevno izvršilo tudi pismeno anketo.

Glasom statistike, izdane od ministrstva financ, o stanju samoupravnih dohodkov in izdatkov za leto 1927 (novejša statistika žal še ni!) so imele v tem letu:

kmetske občine	411.7 mil. Din,
mestne občine	630.1 mil. Din,
srezi in sreski zastopi	44.4 mil. Din,
oblasti	115.4 mil. Din,
fiskalnih dohodkov, torej skupno	1201.7 milijonov Din. Od teh dohodkov odpade:

na doklade na državne neposredne davke	674.2 mil. Din,
na trošarine in da doklade na državno trošarino	242.3 mil. Din,
na takse	285.2 mil. Din,

kar da zgornjo skupno vsoto. Iz teh števil sledi, da se kmetske občine, zlasti one, ki nimajo lastnega imetja, kapitala ali lastnih podjetij, vzdržujejo večinoma iz fiskalnih dohodkov, v prvi vrsti iz doklad na državne neposredne davke, ki tvorijo 80% fiskalnih dohodkov kmetskih občin. Tudi srezi (okrajni zastopi) so skoro izključno navezani na te doklade. Pri mestnih občinah tvorijo fiskalni dohodki 43% vseh dohodkov. Na prvem mestu so takse in trošarine (70%), 30% odpade na doklade. Oblasti so pričele l. 1927 šele poslovati in so imele to leto seveda mnogo manj dohodkov nego naslednji dve leti. Že leta 1928 so se fiskalni dohodki oblasti — glasom odobrenih proračunov — zvišali od 115.4 milijonov Din na 287.2 milijonov Din, t. j. za 42% vseh dohodkov. Od te vsote odpade na doklade 187.7 mil. Din, ostalo na trošarine, takse itd. To kaže, kako veliko vlogo igrajo doklade na neposredne davke v fiskalnem sistemu samoupravnih teles, zlasti kmetskih občin.

Strokovnjaki v narodno-gospodarskih vprašanjih pa stojijo na stališču, da finansiranje samouprav v glavnem potom doklad na državne neposredne davke ni zdrava podlaga za pravilno rešenje tega vprašanja. Gospodarski krogi, obremenjeni s stotinami odstotkov samoupravnih doklad, so se proti temu tudi stalno pritoževali. Ministrstvo financ je v mnogih slučajih tudi uvidelo upravičenost pritožb in je podvzelo mere za ublažitev bremen. Ne dvomimo, da se bo skusilo z novim zakonom o neposrednih davkih to stanje tudi popraviti, da si verjetno, da bo vprašanje končno urejeno. Glavna tendenca mora biti za tem, da se ukine sistem negotovosti

v pogledu višine davčne obremenitve. Industrija, trgovina in obrt trebajo za svoj razvoj stalnost in sigurnost v vsakem oziru, tudi v pogledu fiskalnih obremenitev. Nalaganje kapitalov v podjetja je mogoče samo, ako se lahko računa z gotovo rentabilnostjo za daljšo dobo, dočim je rentabilnost negotova in kalkulacija iluzorna, ako se samoupravne doklade vsako leto menjavajo ali celo vedno zvišujejo. Različnost doklad v raznih področjih tudi povzroča različnost v produkcijskih pogojih in jemlje podjetjem v področjih z višjim obdačenjem konkurenčno sposobnost z drugimi enakimi podjetji. To samo na sebi že dokazuje, da doklade na državni neposredni davek ne morejo biti glavna podlaga v fiskalnem sistemu samouprav.

Nova ureditev finansiranja samouprav bi v glavnem morala sloneti na sledečih načelih: predvsem bi morala država občinam in banovinam, na katere je prenešen sedaj znaten del državnih poslov, odstopiti dele dohodkov iz svojih fiskalnih virov sorazmerno vplačilom v posameznih samoupravnih edinicah, kakor je to v ostalem itak predvideno v čl. 6 Uredbe od 23. okt. 1929 o načinu uprave in budžetiranju banovin. Te tangente bi morale tvoriti glavno podlago za finansiranje samouprav. Država mora skrbeti, da je skupna obremenitev z neposrednimi davki skupno z morebitnimi dokladi čim enakomernjša v celi državi in da se giblje v racionalni višini. Glede drugih davščin naj bi veljalo načelo, da reguliranje in upravljanje fiskalnih dohodkov večjega obsega spada v delokrog države, bodisi da jih porablja zase ali jih odstopa samoupravam; glede manjših davščin lokalnega značaja pa mora država predpisati okvirne zakone.

Težko je danes, dokler niso nove uprave urejene, reči, katere fiskalne dohodke naj država odstopi samoupravam. Vendar pa menimo, da je tu sem šteti v prvi vrsti dohodke iz zemljiškega davka in zgradarine, kakor imajo to že Češkoslovaška, Nemčija in Avstrija. Tudi pridejo v poštev tangente iz drugih neposrednih davkov, iz trošarin in taks. Seveda bo mnogo pokazala šele izkušnja z novimi samoupravami in bo zato potrebno, da se za enkrat — morda za par let — ustvari samo provizori v finansiranju banovin potom odstopanja državnih dohodkov, na podlagi izkustev pa se bo potem izvršila definitivna ureditev. Treba bo pa vsekakor tudi ustvariti poseben fond bodisi iz dohodkov, prepuščenih samoupravam, bodisi iz onih, ki jih pridržijo država, za dotiranje onih samoupravnih edinic, ki bi niti iz dohodkov od države niti iz lastnih ne mogle kriti svojih potreb. Glede samoupravnih trošarin in taks bi se moralo provesti načelo, da se ne smejo nalagati samoupravne davščine na predmete izvoza iz dotičnega samoupravnega telesa, na surovine in pripomočna sredstva produkcije, na pogonsko silo in na predmete za njeno proizvodnjo.

Finansiranje samouprav, zlasti občin, treba nujno rešiti brez novih obremenitev gospodarstva. Občinam so se z raznimi novimi zakoni naložila velika nova bremena: z zakonom o samoupravnih cestah od 7. maja 1929, z zakonom o pospeševanju kmetijstva od 6. sept. 1929, z zakonom o ustroju vojske in mornarice, z zakonom o narodnih šolah, z zakonom o pobijanju boleznih in škodljivcev kulturnih rastlin, z zakonom o srednjih šolah, z zakonom o notranji upravi, s predpisi o mestni policijskih oblastih itd. Vendar pa se jim

Lavina zasula celo vas

VELIKA ELEMENTARNA KATASTROFA V JUŽNI ITALIJI. — 13 MRTVIH IN VEČ RANJENIH, 40 HIŠ PO POLNOMA PORUŠENIH.

RIM, 24. februarja. Z vrha gore Petra no pri Bolognoli se je odrgala ogromna lavina in zdrvela med silnim bobnenjem navzdol. Potoma je popolnoma zasula vas Villa di Mezzo, nakar je padla v potok Chienti. Smrtna lavina je iz 40 hiš obstoječo kmečko vas docela uničila. Vse hiše, poštni urad in tudi vaška cerkev so ostali zakopani pod snežnimi masami. Eden od kmetov, ki se mu je posrečilo, da se je izkopal iz snežnih mas, je odhitel takoj ponoči v sosednjo vas in obvestil oblasti o strašni katastrofi.

Kmetje in smučarji so organizirali za tekom noči prvo pomoč. Po večurnem iskanju se je posrečilo potegniti izpod razvalin porušeni hiš dosedaj 13 mrtvih in 4 težko ranjene, 8 oseb pa je še zakopanih pod razvalinami. Le neki deček je ostal nepoškodovan. Vsa živlina je poginila. Med žrtvami so ženske, starčki in otroci, ker so mladenčiči večinoma zaposleni v Campagni in v Ri-

mu. Reševalna dela so bila silna otežkočena, ker so bile potrgane vse telefonske zveze. Tri rodilne je bila smrt popolnoma izstrebila. Škoda, ki jo je povzročila snežna lavina, se ceni na več milijonov lir. Trupla ponesrečencev so položili na mrtvaške odre po bližnjih vaseh. V vsej dolini vlada radi te elementarne katastrofe največja žalost.

V gornji dolini Germanazze je neka snežna lavina zasula tri kmečke hiše. Dve osebi sta se rešili, tri pa so našle smrt. Tudi v Pereru v bližini kolodvo- ra se je spustilo več lavin.

V južni Italiji trajajo nallvi in snežni zamesti dalje, v Kalatrifi je povodenj. Več vasi je vsled prekinitve električne napeljave v temi. Vse reke so močno narasle, tako da obstoja velika nevarnost, da prestopijo bregove. Plazovi so na več krajih zasuli železniške proge. V Cotrone je vihar poškodoval 2 parnika in pristaniške naprave.

Banska konferenca v Beogradu

BEOGRAD, 24. februarja. Danes se je nadaljevala včeraj otvorjena konferenca banov, ki razpravlja o finančnih in proračunskih problemih bankskih uprav. Konferenci prisostvujejo razen finančnega ministra dr. Švrbljuge tudi višji uradniki finančnega ministrstva in finančnih uprav banovin. Današnja razprava je bila posvečena dohodkom bankskih finančnih uprav.

Nova pota francoske politike?

PARIZ, 24. februarja. Novega ministrskega predsednika Chautempsa in njegovo vladu čakajo težke naloge. Vlada bo morala v prvi vrsti izvesti že dolgo napovedano finančno reformo in v zvezi z njo primerno znižanje davkov. Zunanje-politično bo prisiljena, da likvidira londonsko konferenco, v kolikor se tiče Francije. To vprašanje bo delalo vladi še velike skrbi, ker je Tardieu s preveliko tonažno zahtevo nalezl na odpor vseh udeležencev konference. Novo imenovana zastopnika Francije na brodovni konferenci v Londonu, Briand in vojni minister Sarraut imata sedaj nalogo, da s primernim črtanjem francoskega brodovnega programa rešita Francijo očitka, da hoče razbiti londonsko konferenco.

Ako se Chautempsu posreči, da reši vse te naloge vsaj kolikor toliko povoljno, potem bo lahko mirno pričakoval navala desničarskih skupin v zbornici. Važen činitelj za vladu je tudi dejstvo, da si v Franciji že splošno žele notranje-političnega miru. Javnost je že

sita večnega strankarskega boja in boja za ministrske sedeže. Zunanje-politični program nove vlade zato gotovo ne bo zadel na odpor. V ta okvir spadajo: ratifikacija Youngovega načrta, način izpraznitve Porenja, nemško-francosko zblizanje in vprašanje tesnejšega sodelovanja evropskih držav.

Ratifikacijski sporazum z Bolgarsko

BEOGRAD, 24. februarja. Današnje »Službene Novine« objavljajo novi vojaški kazenski zakon kakor tudi zakon o ratifikaciji jugoslovansko-bolgarskega dogovora v Sofiji.

Zrtve eksplozij

BRUSELJ, 24. februarja. V neki konfekcijski trgovini v Rue des Flandres se je pripetila težka eksplozija plina, ki je poslopje popolnoma porušila. Približno 20 hiš v bližini je bilo težko poškodovanih in 7 oseb nevarno ranjenih. V okolišju 500 m so popokale vse šipe. Po eksploziji je nastal še požar, ki pa so ga k sreči kmalu pogasili.

PARIZ, 24. februarja. V Alenconu je eksplodirala tovarna za razstreliva. Ogenj je tvornico kasneje docela uničil. Pri reševalnih delih so našli trupla dveh delavk, 4 osebe pa so bile težko ranjene, med njimi dve tako nevarno, da ni nobenega upanja, da bi okrevale.

Ste že podpisali deleže za pohorsko vzpenjačo?

za izpolnjevanje vseh teh dolžnosti niso dali na razpolago potrebna sredstva. Naravno je vsled tega, da si občine iščejo novih dohodkov s čezmernim povišanjem doklad, z raznimi novimi samostalnimi davščinami na konzum, na surovine in sredstva produkcije, na izvoz, vse to brez sistema, na škodo gospodarstva, ki jih ne more prenesti. Od tod neprestane nove pritožbe proti občinskim proračunom (slučaj Maribor). Odražanje delokroga občin brez isto-

časne rešitve vprašanja finansiranja dela velike težave, zato je nujno potrebno, da čim prej izide zakon o občinah, ki bo točno odredil dolžnosti občin, obenem pa tudi zakon o finansiranju samouprav, ki bo občinam zagiral potrebna sredstva. Začasno pa bo morala država ot inam za izvajanje gori opisanih nalog dati potrebne subvencije ali pa odložiti izvrševanje olih nalog, ki občinam nalagajo nova bremena.

Občni zbor Muzejskega društva v Mariboru

KREPEK APEL NA JAVNOST IN OBLASTI.

Ob razmeroma pičli udeležbi — predsednik je povrh uvodoma še povdaril, da je letošnji občni zbor med najbolj obiskanimi tekom zadnjih let — se je vršil včeraj dopoldne v čitalnici študijske knjižnice letošnji občni zbor Muzejskega društva v Mariboru.

Predsedstvo poročilo je podal sam predsednik, prelat g. dr. Fr. Kovačič. Naglasil je važne naloge društva, da na eni strani zbira za narodno zgodovino važne predmete, na drugi strani pa dviga zanimanje za zgodovino in narodopisje, zlasti Maribora in okolice, pa tudi celega mariborskega okrožja. Maribor je danes drugo največje mesto v Sloveniji, kakor je bilo poprej »die zweite Landeshauptstadt von Steiermark«. Njegove naloge pa so danes veliko težje kakor poprej. Nemški Maribor je imel zaslonbo v Gradcu, slovenski živel se je udeleževal le s privatno močjo. Danes pa je Maribor tik ob državni in narodnostni meji in ima velik pomen v kulturnem pogledu. Ako se mu je poprej skušal vtisniti pečat nemštva, je danes naša dolžnost, da se

v Mariboru razvija naša narodna in državna kultura.

Zato je važno, da ima tudi Maribor svoj velik muzej, kakor jih imajo že manjša mesta, n. pr. Ptuj in Celje. Pobudo za muzej je že pod Avstrijo dal prof. Ferik iz Gradca. Toda še danes to pereče vprašanje ni rešeno. L. 1914 so se pač adaptirali sedanji prostori v Cankarjevi ulici. Med vojno je delo spalo. Po prevratu je za hip vzplamtelo navdušenje, prevzeli smo Muzejsko društvo, imeli smo l. 1921 nad 1000 članov, od takrat pa se je razmahnil materializem in zanimanja za cilje Muzejskega društva ni več. Vprašanje muzejskih prostorov pa je vedno bolj pereče, zlasti ker se je l. 1921 združil s prejšnjim mariborskim muzejem tudi še muzej zgodovinskega društva, l. 1924 pa še škofijski muzej. Danes ni več prostora za nove predmete. Stojimo pred aternativno:

ali se naj muzej zatvori ali pa mora dobiti nove prostore.

Povsod drugod smatrajo muzeje za najznamenitejše ustanove mest, ne samo z znanstvenega, ampak tudi z vidika materialnih interesov mest. K nam prihajajo tujci in šole iz cele države, in važno je, da jim moremo pokazati, kaj imamo. Toda miselnost mase, celo inteligentnih krogov, se je odvrnila od znanstva in umetnosti in se je okrenila k uživanju trenutka. Narod pa, ki ne zna razumevati svoje zgodovine, si tudi ne zna in ne more začrtati smernic za bodočnost. Muzejsko društvo pa hoče nositi zastavo idealizma in buditi smisel za umetnost, zgodovino in lepoto prirode. Zato dviga svoj glas proti degeneraciji, ki hlepi samo po uživanju sedanjosti. Društvo hoče združiti vse, ki jim narodna kultura ni prazna fraza, vse, ki ljubijo domovino in državo, vse, ki jim je do napredka.

Tajnik g. prof. dr. Heric je prečital zapisnik lanskega občnega zbora, ki je bil odobren, ter podal poročilo o delovanju društva v lanskem letu. Odboj je imel 9 sej. Podprl je delovanje celjskega Muzejskega društva pri izkopavanjih v Potoški Zijački na Olševi, zanimal se za raziskovanja v Špehovi (del Hude luknje), pomnožil muzejsko zbirko za mnoge nove dragocene pridobitve (zlasti s numizmatično zbirko g. Fr. Bureša, s Slomškoviimi kočijami, z modeli pohorskih hiš, z 12 kipi iz bivšega žičkega samostana itd.) Članov je bilo lani 262, obiskovalcev muzeja pa 1449 ob nedeljah (po 1 Din) in 45 ob delavnikih (po 5 Din).

G. dr. Travnerju in inž. Baumgartnerju se je izrekla zahvala za njuno skrb pri urejevanju muzeja, zlasti numizmatičnih zbirk, in pa pri obnovi mnogih slik, katerih ima muzej danes že krog 400, kot prvi početek galerije slik.

Glede prostorov za muzej se je sklenilo, da se občni zbor brzojavno obrne na g. bana s prošnjo, naj končno reši to vprašanje s prepustitvijo bivšega oblastnega dvorca v Vrazovi ulici v te svrhe.

Pri tej priliki je povdaril g. min. v p. dr. Kukovec, da banska uprava za prepustitev teh prostorov pač ne more zahtevati nikakršnih kompenzacij, ker si je narod mariborskega okrožja to poslopje kupil s svojim lastnim denarjem.

Blagajnik g. inž. Baumgartner je poročal, da je imelo društvo lani Din 37.429.64 dohodkov in Din 37.152.09 izdatkov. Danes ima premoženja krog 21.000 Din. Glede nabiranja članov se je sklenilo, najeti posebne nabiralce.

Imenom preglednikov računov je predlagal g. prof. dr. Dolar absolutorij z zahvalo, kar je bilo soglasno sprejeto. Članarina za l. 1930 se je določila zopet na 5 Din.

Pri slučajnostih se je zopet razvila debata o muzejskih prostorih. Dr. Travner je v daljših izjavah konstatiral, da ima muzej danes naravoslovno zbirko, za katero samo bi potreboval 4—5 sob, dočim ima danes za vse skupaj komaj 6 sob na razpolago. Kam torej z bogato arheološko, numizmatično in narodopisno zbirko ter z galerijo slik? Bivši oblastni dvorec pa bi se dal krasno urediti za muzej in je tudi edino za to primeren. Mestni svetnik dr. Strmšek je na podlagi aktov konstatiral, da je bila med mestno občino in ministrstvom za socialno politiko l. 1927 sklenjena pogodba za sedanje prostore. Dečjega doma na tri leta. Ni res, kakor je pisal nek ljubljanski list, da je pogodba odpovedana, ampak je res, da poteče sama avtomatično in da

banska uprava vkljub pozivu mestne občine od 16. jan. do danes ni storila nobenega koraka za podaljšanje pogodbe,

pač pa je poslala v Maribor komisijo, da pregleda bivši oblastni dvorec, ali je sposoben za Dečji dom. Mestni inž. g. dr. B. Kuponi, naj ostane Dečji dom v sedanjih prostorih do 1. jul. t. l.

V nadaljni debati se je ugotovilo, da nimajo smisla provizorne rešitve.

Ako upraviteljstvo Dečjega doma samo smatra, da prostori v bivšem oblastnem dvorcu niso za Dečji dom trajno sposobni, in ako na drugi strani vemo, da se bavi mestna občina z načrtom zgradnje nove velike oskrbnišnice v zvezi z nekaterimi okoliškimi občinami, je gotovo najbolj primerno, da do tega časa ostane Dečji dom v sedanjih prostorih,

bivši oblastni dvorec pa se naj da trajno na razpolago za velik mariborski muzej.

S tem je bil občni zbor zaključen.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 24. februarja. Zaprto.

Torek, 25. februarja ob 20. uri »Sneg«.

Ab. B. Kuponi. Zadnjič.

Sreda, 26. februarja. Zaprto.

Četrtek, 27. februarja ob 20. uri »Takrat v starih časih«, ab. A. Gostovanje gđ. Marice Lubejeve.

Petek, 28. februarja. Zaprto.

Sveti Matija,

dolgo pričakovani mejnik zimskega vremena, je končno prišel med svojimi kolegarskimi tovariši na vrsto. On slovi kot razbijalec ledu; ako ga pa ne najde, pa ga sam preskrbi. Vidi se, da je tudi letos ostal svoji misli zvest, kajti pozdravil nas je z jutranjo temperaturo nekaj stopinj nad ničlo. Živalni ptičji svet pa je že na vsezagodaj pozdravil dobrega svetnika s svojim temperamentnim žgolenjem. — Godovanje mariborskih Matijcev pa je bilo sinoči kar najbolj »slovesno«. Vse najboljše!

Četrtek 27. febr. ob pol 16. uri

**otroško
rajanje**

Velika dvorana, Union

Mariborski in dnevi drobiž

Se en vzrok za priključitev obmejnih občin k Mariboru.

Občina Krčevina pri Mariboru spada v mariborski poštni rajon. Ker pa ne leži v kraju pošte, to je v Mariboru, se poštni brzojavi za Krčevino ne dostavljajo po takojšnjih brzojavnih selih, kakor v območju mesta Maribor, ampak jih raznašajo navadni pismonoše z drugo pošto, vred večkrat šele drugi dan. Tako je prispel v juliju 1929 v sredi popoldneva na pošto v Maribor brzojav za Krčevino, ki se je stranki dostavil šele drugi dan ob desetih z navadno pošto. Stranka je seveda vsled te zakasnele dostavitve brzojava zamudila važen sestanek, na katerega je bila pozvana. Drugokrat je za isto stranko v novembru l. 1929 kmalu po četrti uri popoldne došlo brzojavno smrtno obvestilo, katero so sorodniki stranke v zakotni hribovski vasi dobili še isti večer, a stranka v Krčevini tik Maribora pa šele drugi dan zopet z navadno pošto. In tretjič je ista stranka v Krčevini v januarju 1930 bila brzojavno obveščena, da jo čaka drugo jutro ob 9. uri voz na neki oddaljeni železniški postaji. Vendar je bil tudi ta brzojav, ki je prišel ob 15. uri, dostavljen zopet šele drugi dan ob 10. uri z navadno pošto, tako da je seveda voznik na omenjeni postaji čakal zaslonj. Stranka je morala brzojaviti, da more priti šele prihodnji dan ter je morala voznika plačati dva krat. S priključitvijo Krčevine in vseh obmejnih občin k Mariboru, bi take neprilike na mah odpadle, ker bi se potem brzojavi dostavljali takoj. Strankam pa bi se prihranile neljube sitnosti in občutni stroški. Torej priključitev! Za njo govor razen danes navedenega vzroka še drugi vzroki, o katerih se je že razpravljalo. Sploh pa ves naravni razvoj mesta Maribor takorekoč nujno sili k priključitvi!

KONCERT

Ljubljanske Glasbene Matice

v soboto, 8. marca s pariškim sporedom

Ljudska univerza v Mariboru.

Danes, v ponedeljek, ob 8. zvečer: **Angliška pokrajina** s sto lepimi skioptičnimi slikami. Predava ga prof. Copeland z ljubljanske univerze in sicer v slovenskem jeziku.

Opozorilo vinogradnikom in vinskih trgovcem.

Ker sta oblastna kmetijska referata v Mariboru in Ljubljani vsled razdelitve kraljevine na banovine ukinjena, izdaja predpisane certifikate glede izvora za vina, ki se izvažajo iz dravske banovine v češkoslovaško republiko, od sedaj naprej kmetijski oddelk banske uprave dravske banovine v Ljubljani, Gospodarska ulica 15.

Premestitev dr. Jurečka v Niš.

Dne 17. tm. smo priobčili vest, da je g. dr. Ivan Jurečko, zdravstveni inšpektor v Ljubljani, premeščen v Niš. Po naših naknadnih, avtentičnih informacijah pa naša vest, ki je izvirala iz privatnih krogov, ne odgovarja resnici.

Tuja gostovanja in naše gledališko občinstvo.

Posetniki našega gledališča so po ogromni večini vedno eni in isti, komaj da se od sezone do sezone splošna slika nekoliko spremeni. Kakor hitro se pa na odru pojavi kaka tuja skupina, pa najsi bo že katerekoli narodnosti, samo da ni slovenska, se obrazi docela menjajo in občevalni jezik parterja in lož postane — nemški. Ta zanimiv pojav smo opazovali že nekaj let, pa smo namenoma molčali, kakor je menda namenoma tudi organiziran nemški bojkot našega gledališča izven gostovanj. Po desetih ali pravzaprav dvanajstih letih skupnega sožitja pa se nam zdi, da bi bil že čas za zblizanje in za opustitev — organiziranega bojkota in to tembolj, ker Slovenci nemških prirediteljev, zabav itd. že davno več ne bojkotiramo. Izgovora o nepoznavanju jezika tudi ni več in ga spričo obiskovanja še manj razumljivih tujih prirediteljev, tudi ne more biti.

Ribarsko društvo v Mariboru.

V sredo, dne 26. februarja bo minulo 20 let, odkar je bilo ustanovljeno v Mariboru ribarsko društvo, čegar namen je pospeševati v okvirju zakonov ribarstvo v Dravi in njenih pritokih ter v ribnikih, vse v območju mariborskega okraja. O požrtvovalnosti in marljivosti društva priča dejstvo, da šteje danes nad 500 članov, ter da ima svoje vališče, ki je nedvomno eno najlepših in najmodernejših v Sloveniji. Posebno priznanje zasluži društvo z zidanjem ribje steze v Fali, ker je s tem preprečilo nadaljno uničevanje naših salmonidov potom naraščajoče industrije, ki je pomenila največjo nevarnost našemu ribarstvu. Društvo je tudi lastnik mnogih potokov in večjega dela Drave v mariborskem okraju, kakor tudi ribnikov, v katerih se negujejo ščuke in krapci. Dokaz pridnega in marljivega delovanja društva so tudi razni opisi društva v inozemskih strokovnih listih, ki posebno povdarjajo neumorno delo raznih članov, med katerimi se nahaja eden največjih strokovnjakov na ribarskem polju, g. dr. Krauss. Na izpodbudo društva se je ustanovilo leta 1912 ribarsko društvo v Celju in leta 1924 ribarsko društvo v Ptuj. Sarajevski »Ribarski list« je posvetil društvu poseben članek, pisan od znanega športnika g. dr. Fludernika. Društvo hoče praznovati svojo 20letnico na svečan način, v zvezi z občnim zborom, s predavanjem in z izletom v Falo. Poleg oblasti bodo vabljene zastopniki ribarskih in strokovnih društev ter nekateri inozemski strokovnjaki, s katerimi je društvo v stalni zvezi. Po izletu se bo vršil slavnostni banket pri »Orlu«.

Evidenčne tablice za motorna vozila do sople. Lastniki motornih vozil se pczivajo, da jih čimprej dvignejo pri policijskem komisarijatu, zamudniki pa naj napravijo še prijave. Po 1. aprilu ne bo smel nihče več voziti s starimi evidenčnimi tablicami.

Zimsko suknjo ukradel

je v soboto pop. neznan lopov tajniku Trg. gremija g. Zidanšku iz stanovanja. Suknja je vredna krog 1000 Din. V suknji so bili tudi ključi od stanovanja, večnih vrat, pisarne in blagajne. Popoldne so videli nekega krog 20 let starega moškega, da je prodajal neko suknjo starinarju na Tržaški cesti.

Sam se je obstrlel

17letni natakarski vajenec Franc Kokor, ki je v soboto streljal iz flobert pištole skozi okno v delavnico plinarne in razbil malo šipo. Kotlar Ivan Krajnik je skočil na cesto in ga prijel. Ko je fant pri vratarju — na vprašanje, s čim je streljal — potegnil pištolo iz žepa, se mu je v roki sprožila, in krogla se mu je zarila v dlan ter izstopila v gornjem delu zapestja. Ranjenca je poklicani stražnik odpeljal na bolniško blagajno, kjer so ga obvezali, nato pa ga je oddal v domačo oskrbo.

Vesel in dolg je pustni moj režim:

jaz srečni Kurent sem — na vladi, vse maske in vse pustne norce polovim na S. K. mariborski maškeradi.

Podložniki vsi, v deputacijah pred moj tron! Dne marca prvega — v Union! 570

Belo-modra knjižnica.

Mariborsko slovensko žensko društvo vabi ponovno vse »maročnice« Belo-modre knjižnice, da pošljejo po knjige. Dobijo jih v sredo — dne 26. tm. — v društveni sobi v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici, III. nadstropje, in sicer od 10.—12. in od 15.—17. ure. Prosimo, da se sigurno zglašijo vsi, ki še niso prejeli knjig, tudi oni, ki so morda izgubili potrdilo o plačani naročnini. Za poštino je treba plačati 1.50 Din.

Ribarsko društvo

naznanja svojim rednim članom, da sprejema društveni blagajnik, g. Greiner Ferdo v Gosposki ul. 2, prijave za ribolovne karte v postrvnih potokih za letošnje sezono do 28. februarja. 568

Lep napredek naših ameriških izseljencev

»SLOVENSKA NARODNA PODPORA JEDNOTA« Z NAD 62.000 ČLANI IN 4.175.000 DOLARJI IMETJA. — 60 MLADINSKIH DRUŠTEV. — MESEČNIK »MLADINSKI LIST«. — KRIZE KNJIGE IN KULTURE MED IZSELJENCI. — IZLETI LETOS V STARO DOMOVINO.

Naši ameriški izseljenci imajo zlasti v Zedinjenih državah več važnih organizacij, ki niso samo eminentne ustanove, osnovane na načelu samopomoči za slučaj smrti, bolezni in nesreče, ampak ki so tudi jedro celokupnega kulturno-narodnega dela med jugoslovenskimi izseljenci. Poleg »Hrvatske Zajednice« in nekaterih srbskih organizacij je zlasti važna — in menda med vsemi najvažnejša — Slovenska narodna podpora jednota. Glavni odbor te organizacije, ki se je koncem minolega meseca sestal v Chicagu, je objavil v dnevniku »Prosveta« zanimivo poročilo, ki kaže ogromni njen napredek. Tekom lanskega leta je pristopilo nad 6700 novih članov, se je osnovalo 35 novih podružnic, in premoženje organizacije se je dvignilo za 415.000 dolarjev. Koncem dec. 1929 je štela organizacija nad 62.000 članov, imetje pa je znašalo 4.175.000 dolarjev.

Zlasti zanimiv in razveseljav pa je nagli porast omladinskega članstva jednote. Že pred 4 leti je pričela organizacija snovati posebna omladinska društva, da tako zbere v svojem okrilju naraščaj našega naroda, ki je rojen in vzgojen v Ameriki. Zakaj upliv šole in okolice na otroke naših izseljencev je tako velik, da je popolna asimilacija, t. j. amerikanizacija naraščaja naše krvi samo še vprašanje časa. Brez moči smo proti temu mi, saj še kulturno in številno močnejši naodi ne morejo odoleti temu pojavu. Kar moremo storiti, je to, da v tej deci, ki govori večinoma angleški, ohranimo čut ljubezni do jezika, kulture in domovine njenih staršev. Zato se nam zdi z našega narodnega vidika baš ta mladinska panoga naših podpornih organizacij najvažnejša. Najlepše uspehe na tem polju ima Slovenska narodna podpora jednota, ki je dozdaj ustanovila že 660 takšnih mladinskih društev — samo tekem druge polovice lanskega leta 18 — in ki je za letos izdelala nov propagandni program, da se mora število teh organizacij v tem letu podvojiti. Mladinski odsek v centrali Jednote je popolnoma reorganiziran, interese med mladino v vseh naših naselbinah v Ameriki neprestano raste, prejšnje mrtvilo inindiferentnost ste izginili, z mrtve točke je prešlo delo na polje pozitivnih uspehov. V tej smeri je tudi važen mesečnik »Mladinski list«, ki ga izdaja Jednota v slovenskem in angleškem jeziku. Urejevan je z veliko ljubeznijo, zato pa tudi kaže velike uspehe med mladimi čitatelji, ki dopisujejo i v angleškem i v slovenskem jeziku.

Še en važen pojav treba registrirati: krize knjige in kulture, o kateri moramo tožiti mi v stari domovini, med našimi

izseljenci v Ameriki ne poznajo. Vsi koncerti naših umetnikov v Ameriki sijajno uspevajo, naša kolonija v Clevelandu je z velikimi prostovoljnimi prispevki omogočila redni slovenski radio-program dvakrat na teden, organizacije naših prostih delavcev razpisujejo literarne natečaje z nagradami, ki bi tu doma lahko bile v čast mnogim starim kulturnim ustanovam. Kako cenijo tam knjigo v materinskem jeziku, najbolje kaže poročilo glavnega odbora Jednote, ki povdarja, da je v drugi polovici lanskega leta bila razprodana cela zaloga knjig »Književne Matice«.

Odkar je vseljevanje v Zedinjene države zakonito omejeno in praktično za Jugoslavijo sploh ne prihaja več v poštev, je narasla naša emigracija v Kanado. Kanadska vlada je sedaj po dolgi težavi končno dovolila našim podpornim ustanovam v Zedinjenih državah, da smejo svoje delovanje razširiti tudi na države kanadske federacije. Tako se odpira Jednoti in drugim organizacijam novo, široko polje dela v Kanadi.

Značilen je tudi prvi korak, ki je bil nedavno storjen v smeri ujedinitve odnosno federacije vseh jugoslovenskih podpornih organizacij v Ameriki. Inicijativo je dala Slovenska narodna podpora Jednota. Odzvala se je kot prva Hrvatska zajednica, odzvale so se tudi nekatere manjše slovenske organizacije. Že lani so se združile vse tri srbske podporne organizacije v enotni »Srpski narodni savez«. Ni dvoma, da bodo sledile tudi druge hrvatske in slovenske organizacije, in upati je, da bo kmalu namesto dozdajnih 12 razcepljenih organizacij reprezentirala Jugoslovane v Ameriki enotna, močna Zveza, ali vsaj konfederacija treh enotnih narodnih organizacij: slovenske, hrvatske in srbske.

Za letos pripravljajo naši izseljenci več obiskov v velikih skupinah v domovini. »Slovenska narodna podpora jednota« pripravlja velike izlete svojega članstva v treh partijah: maja, junija in julija. Obiskali bodo celo Jugoslavijo: Slovenijo, Dalmacijo, Bosno, Srbijo in Hrvatsko, in vrše se že velike vsestranske priprave. To je tudi najboljša pot, da naši ljudje, rojeni v Ameriki, vzljubijo domovino svojih roditeljev, in da se na drugi strani oni, ki jih je usoda poglala iz domovine, prepričajo, da Jugoslavija, ki so jo morda zapustili razoroženo in o kateri onstran morja niso vedno čuli najlepših stvari, vendarle koraka boljši bodočnosti naproti.

Napredek naših jugoslovenskih, zlasti naših slovenskih rojakov v Ameriki nas mora v stari domovini vse iz srca veseliti.

Cigareta zmaguje nad cigaro

Svetovna statistika o potrošnji tobaka, cigaret in cigar nam daje zanimivo sliko ogromne potrošnje tobaka in tobanih izdelkov. Statistika obsega vse države Evrope, Severno Ameriko in Japan. Vse te države so l. 1913 popušile 62 milijard cigaret, l. 1922 pa že 220 milijard. Danes se na celem svetu popuši najmanj 250 milijard cigaret in konsum cigaret stalno raste, dočim se opaža, da konsum cigar pada (od 21 milijard l. 1923 na 17 milijard leta 1926). V Severni Ameriki se je konsum cigaret od l. 1923 do l. 1926 pošestoril, na Japonskem početril, v evropskih državah pa povprečno podvojil. V Evropi je konsum najbolj narasel v Italiji. Konsum cigar pa v vseh državah nazaduje.

Kaj treba storiti za izboljšanje izvoza jajc?

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je dobil od našega generalnega konzulata v Genovi obširno poročilo o uvozu jajc iz naše kraljevine v Italijo. Jajca so med najvažnejšimi

predmeti, ki se izvažajo iz naše države v Italijo, saj jih samo ena tvrdka pošlje letno nad 200 vagonov. Začela pa se je ostra konkurenca v Italiji in Švici s strani Poljske in Turčije, v Nemčiji s strani Rusije. Zato daje generalni konzulat nekaj navodil glede izvoza, ki pa niso važna samo za izvoznikarje, ampak tudi za rejce perutnine. Predvsem je važno, da morajo biti jajca vložena v absolutno suhe zaboje in v suho slamo; dalje, da se jajca v nobenem slučaju ne smejo snažiti ne kemično ne z navadno vodo, in da treba slabša jajca devati posebej. To naj si vzamejo k srcu tudi naše gospodinjice, ki rede kure, da jim nesó jajca za sol in druge potrebščine.

Naš izvoz jajc

je bil najvišje l. 1925 (27.225 ton v vrednosti 608.914.000 Din), najmanjši l. 1921 (12.342 ton v vrednosti 146.744.000 Din). Od l. 1921 do 1929 smo izvozili zavsem 194.535 ton v vrednosti Din 4.270.745.000. Lani je izvoz padel od 24.524 ton v l. 1928 na 22.256 ton. Izvoz jajc tvori od l. 1921 naprej povprečno 0,41—0,78 odstotkov našega celokupnega izvoza, kar je vsekakor precej.

Kako je Tolstoj umiral

V »Nouvelle Revue Francaise« objavlja Helena Izvoljskij celo vrsto dokumentov, iz katerih je razvidno mrzlično vznemirjenje, ki je vladalo za časa umiranja slavnega ruskega pisatelja in misleca Tolstoja na kolodvoru v Astapovu.

Žandarmerija je brzojavno sporočila: »Pisatelj Tolstoj, ki je potoval v vlaku št. 12, je nenadoma zbolel. Postajni načelnik Ozolin ga je sprejel v svoje stanovanje.« Iz Petrograda je prišel nato od prometnega ministrstva sledeči odgovor: »Brzobjavite, kdo je dovolil nastanitev Leva Tolstega v postajnem poslopiju v Astapovu, ki ni določeno za sprejemanje bolnikov.« Šef kolodvorske žandarmerije, general Lvov, je takoj odpisal nekega oficirja v Astapovo, ki mu je moral podrobno poročati o dogodkih na postaji. Guverner, knez Obolenski, je hotel izprazniti kolodvor, ki je bil nabito poln naroda. Bal se je namreč, da pride do revolucionarnih pojavov. Pripravljeno je bilo tudi vojaštvo. Kolodvorsko osebje je hotelo, da se za ozdravljenje Tolstega poje Te deum. Duhovnik pa je to odklonil, češ, da je Tolstoj izobčen iz cerkve. Knez Obolenski se je zbal, da bi mogla ta prepoved ruske muzike, ki so Tolstega oboževali, silno razkačiti in je zato brzobjavil podguvernerju. »Prosimo škofa, naj dovoli, da se poje Te deum!« Zaman vse prošnje, cerkvene oblasti so zahtevale, da naj se Tolstoj poprej skesa. Med tem pa se je ob bolniški postelji odigravala velika tragedija. V Astapovo se je pripeljala vsa obupana Tolstojeva soproga. Tolstoj se je bal njenega prihoda. Hčerka Aleksandra je zato prosila mater, naj se skrije pred umirajočim, da ga ne bi vznemirila. Med obema damama je prišlo v navzočnosti novinarjev do pretresljivih prizorov. Kakor blazna je gledala grofica skozi okno bolniške sobe in opazovala, kaj se godi v njej. Končno so ji le dovolili, da vstopi. Toda Tolstoj je ni poznal več. Pred hišo je bila zbrana ogromna množica naroda. Ko so ljudje zvedeli, da je Tolstoj umrl, so se vsi odkrili in poklekli. Nastala je več minut trajajoča grobna tišina, ki jo je prekinil šele zategnjeni pisk odhajajočega vlaka.

UBIJALEC NA POGREBU SVOJE ŽRTE.

V Trbušnici v Srbiji so našli pred dnevi v njeni hiši ubito bogato vaščanko Jeleno Gjurgjevič, polnago, vso razbito po glavi in gornjem telesu. Preiskava orožnikov se je takoj usmerila v pravcu, da je morala biti ubita iz pohlepa po njenem bogastvu, in sum je padel na njenega 23letnega zeta iz vasi Rulovec. Ko so ga aretirali, je dejanje kmalu priznal. Zanimivo pa je, da se je udeležil še njegovega pogreba, da je nosil celo cerkvene predmete in pel posmrtno pesmi od tej priliki.

PROMOCIJA KAZNENCA.

Iz Newyorka se poroča: Na 20 let je že radi umora obsojeni Harold Webster se je iz znane kaznilnice Sing-Sing prijavil k juridičnemu doktorskemu izpitu. Webster je pred tremi leti v togoti ubil svojo taščo. Odkar je bil zaprt, je vsako uro svojega prostega časa skrbno uporabil za juridične studije. Z železno pridnostjo se mu je končno res posrečilo, da se je tako izpopolnil, da je trdno prepričan, da bo napravil doktorski izpit s prav dobrim uspehom.

Ženska šef vseh londonskih bolnic.

Iz Londona javljajo, da je za šefzdravnico Londona, ki upravlja 100 bolnic z nad 75.000 posteljami ter z 26.000 zdravniki, pazniki, sestrami, kuharji i. t. d., imenovana miss dr. Lambert. Letni budžet vseh teh zdravstvenih naprav znaša 11 milijard dinarjev, in vse to premoženje upravlja sedaj prvič v zgodovini ženska.

Ford in vojne mornarice.

Henry Ford, ki je te dni zopet podaril ogromno vsoto za šole, je podal v »United Press« izjavo, da je pripravljen kupiti vse vojne ladje celega sveta, ako bi imel garancijo, da bi tako pomorska vojna postala nemogoča.

Sport

SK Železničar — Grazer Sportklub 3:1 (2:1)

Železničar: Mahajnc; Wagner, Konrad II; Ronjak, Frangeš, Bauer; Pollak, Bačnik, Sinkovič, Konrad I, Pezdicek. Sportklub: Brünner; Allmer, Prath; Kahr, Kastrun, Angerer; Hrastnik, Matijka, Buchta, Dörner, Goisnig, (Stanek II).

Prva mednarodna nogometna tekma v spomladanski sezoni v Mariboru je prinesla senzacijo, kakršne gotovo ni nihče pričakoval. SK Železničar je zmagal nad graškim prvorazrednim Sportklubom, ki je kakor znano, zadnjo nedeljo porazil v Gradcu ASK Primorja iz Ljubljane 4:1.

Na moštvih se je poznal zimski odmor. Tempo igre ni bil preveč oster, le na momente sta se obe moštvi vzdržali. Železničar, ki je nastopil popolnoma netreniran, je vzdržal tempo le do polčasa in je po odmoru precej popustil.

Moštvo graškega Sportkluba je popolnoma razočaralo in je posebno v prvi polovici nudilo skrajno slabo igro ter se mora zahvaliti v tem delu igre le neodločnosti nasprotnikovega napadalnega kvinteta, da ni prejelo več golov. Gostje so igrali jako razoroženo in so le na momente podali lepo skupno igro. Precej krivde na rezultatu nosi neodločnost napada, ki je zabil nešteto šans. Tudi obema braničema je manjkala običajna odločnost. Napad je imel vodilni sili v notranjem triu, dočim krili radi mašnega prostora nista prišli do veljave.

Ugodno je iznenadil SK Železničar. Izvrstna je bila ožja obramba z izbornim vratarjem Mahajncem na čelu, ki je držal neverjetno sigurno par težkih strelcev. V krilski vrsti je dominiral Frangeš. Jako dober je bil tudi Bauer, ki je bil kot krilec ne le sijajna opora moštvi, temveč tudi izvrsten v dodajanju ter je večkrat skupno z zvezo Konradom ogromno koristil v ofenzivi. Napad se je izkazal jako prodornega, kar je brez dvoma pripisati Bačniku, ki je tudi dosegel dva gola. Kombinacija je bila hitra, brez stopinga in nepotrebnega oklevanja. V tehničnem pogledu so gostje prekašali domače moštvo.

Igra je bila v prvi polovici precej izešana. V začetku je pritiskalo domače moštvo in je doseglo iz lepega centra Pollaka po Bačniku vodilni gol. Drugi gol je padel par minut kasneje po isti poziciji.

Proti koncu polčasa pa je Sportklub potegnil in dosegel po desni zvezi častni gol. Po odmoru je bila slika nekaj časa ista. Sportklub je napadal, ali brez uspeha. Kmalu pa se je obrnilo, domači so postali agresivnejši in so dosegli po Pollaku tretji gol. Na domačih se je opazila utrujenost, dočim je borbenost Sportkluba rasla. Pritisk gostov je bil vedno hujši, toda pred golom so vsako šanso zabili. Sodil je g. Nemec.

Drugi rezultati.

Ljubljana: Ilirija:Viktorija (Zagreb) 2:2 (1:1); ASK Primorje:Gradjanski 1911 2:1 (1:0).

Zagreb: prvenstvene tekme: Haše: Sokol 3:1 (2:1); Gradjanski:Železničarji 7:1 (2:1); Grič:Slavija 7:0 (3:0); pokalne tekme: Sava:Olimpija 1:0 (0:0); Zrinski:Meteor 0:0; Zagreb:Gračar 3:2 (1:1); BSK:Kiniži 8:0 (2:0)!

Inozemski sport.

Dunaj: prvenstvene tekme Rapid:Admira 6:0 (2:0); WAC:Austria 2:0 (1:0); Nicholson:Vienna 1:1 (1:0); Wacker: Sportklub 2:1 (2:0); Hakoah:Hertha 3:2 (2:2).

Gradec: GAK:Kastner & Öhler 7:0 (4:0); Wacker:Sportklub 5:4 (4:2).

Budimpešta: prvenstvene tekme: Újpest:3. okraj 3:2 (1:0); Ólner 33:Somogy 0:0; Bastya:Kispest 3:1 (3:0); Bockay:Nemzeti 2:0 (1:0); Pečuh:Attila 1:0 (1:0). Prijateljska tekma: Ferenczvaroš-Hungaria:Teplitzer F.C. 5:1 (1:1).

Praha: prvenstvene tekme: Viktoria Žižkov:Sparta 3:2 (2:1); Slavija:Bohemia 2:2 (1:0); DFC:C. A. S. K. 3:3 (2:1).

Berlin: prvenstvene tekme: Hertha: Sportvereinigung 5:1 (3:0); Tennis Borussia:Viktoria 2:2 (1:0).

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

38

Toda kmalu si je mogel do pičice obuditi spomin o tem čudnem prizoru. Celo besedo obsodbe so se z zagonetnimi odmevi ponavljale v njegovem ušesu:

»Obsojen, da se ga v najzadnjo celico vrže, kjer dvanajst ur ostane, da se more v njegovi pokvarjeni duši kesanje naseliti... Odtod se ga živega ali mrtvega vun potegne in se mu na javnem prostoru obe dve roki za pestjo odseka; istotako se mu po zapri-seženem krvniku na kladi pravice glava s sekiro ali z mečem odrobi... Vrhutega je obsojen, da se ga dva dni po eksekuciji ob kolu sramote na pogled postavi...«

Kakšna je bila ta najzadnja celica, o kateri je govorila obsodba? Ragastens je ni poznal. Nasprotno pa je jako dobro razumel, da mu ima krvnik odsekati glavo. In njegove misli so se po vsej sili vračale k Cezariu Borgia...

»Bogme, spodobnega gospodarja sem si bil izbral!« je mrmral sam pri sebi. »Prišel sem, da bi se naučil slavnih del... pa mi daje pouk v zavratnem morilstvu. Lepa reč!«

XIX.

Rosa.

Bralec se morebiti spominja, da je Rafael Sanzio po ropu svoje mlade žene tekkel v ghetto, da bi obvestil Mago o tem, kar se je zgodilo in da ni več našel Rositine krušne matere v njenem stanovanju: izginila je bila.

... Ko je Rafael tisto noč odšel in odvedel Rosito za vselej s seboj, stara Rosa pa se je bila umaknila v dekličino čumnato, jo je z vso silo zagrabil obup.

»Zdaj sem sama... sama na svetu! Sama z mislijo o svojem prokletstvu... sama s svojim maščevanjem!«

Te besede so med ihtenjem vrele iz njenih ust. Toda srce Mage se je bilo menda utrdilo v trpljenju in v tem, kar je sama pri sebi imenovala, »misel o svojem prokletstvu«. Kajti kmalu se je zazdelo, da se je pomirila.

Vrnila se je v brlog, kjer je bila sprejela papeža skrinjico z dragocenostmi, in stlačila v obširen pas v poset. Nato je odprla staro skrinjo, vzela iz nje vse zlato in drago kamenje, kar ga je imela v predalčku.

Ko je bila gotova, se je ozrla s poslednjim brezupnim pogledom. In rekla je, ne zavedaje se, da govori na glas:

»Končano je... Zdaj me ne bo več klicala mater... Nihče me ne bo več klical za mater... Zdaj nisem več mati, nisem več soproga, nisem več ljubica... zdaj sem Maščevanje samo, ki stopa po svojih cestih v noč...«

Nato je odšla.

In čim je Maga prekoračila mejo verig, ki so zapirale ulice ghetta, se je zazdelo, da se ji pomalem vrača hladnokrvnost. Deset minut nato je stala pred Palačo Smeha.

Šla je kroginkrog; ko je dospela tja, kjer se je zgradba skoraj že dotikala z valovi Tibere, je obstala pred majhnimi vrati in jih odprla s ključem.

Zelo verjetno je, da stara Rosa ni rabila tega ključa prvokrat, nego da je že prej večkrat prihajala v Lukrecijino hišo. Kajti brez obotavljanja je prekora-

čila nekakšno majhno dvorišče in zavila v hodnik, na koncu katerega se je napotila po tesnih stopnicah navzgor.

Dospevša v drugo nadstropje, je Maga s sigurnostjo, ki je pričala o njenem popolnem poznanju vseh prostorov, poiskala svojo pot po tem labirintu! Hodila je počasi in molče. Nazadnje je s koncem nohta popraskala na nekih vratih.

Počakala je nekaj hipov; nato je popraskala vno-vič, toda to pot na poseben način, kakor da bi dajala dogovorjeno znamenje. Minuto kasneje so se vrata odprla na špranjo, in v temi je zamrmral neki glas:

»Ali ste vi, signora?... Sveta Devica! Kako ledena je vaša roka... Sedite... semkaj... za trenutek, da prižgem smolenico.«

Maga se je dala odvesti za roko in je sedla, ne da bi izpregovorila besedo. Človek, ki jo je nagovoril, je hitel prižgati trsko, in v njeni luči se je prikazal majhen stavec z mefistofelskim licem in sardon-skim nasmehom — isti, ki so ga naši bralci videli v gostilni pri »Lepem Janu«, ko je prinesel Ragastensu vrečo pištol: bil je intendant Palače Smeha, signor Giacomo.

»To ruto na vaše rame, signora Rosa, da vam bo gorkeje, in to blazino pod noge... Ali udobno sedite v tem naslanjaču?«

Intendantova postava in vse njegovo vedenje je pričevalo o spoštovanju, skoraj o češčenju do star-ke, ki je sedela v naslanjaču.

»Giacomo,« je rekla Maga, »hočem jo videti... Starec se je zdrznil in sklenil roke.

»Kaj pravite, signora!« je vzkliknil.

»Pravim, da hočem videti Lukrecijo...«

»Signora, česa zahtevate od mene!«

»Nekaj zelo enostavnega in čisto naravnega...«

»Toda kako hočete, da naj jo zbudim in ji na-

znanim ta vaš poset?...«

»Kdo ti govori o vsem tem... Saj niti ne maram, da jo zbudim... Hočem samo, da pridem v njeno so-bo, to je vse...«

»Dočim ona spi...«

»Kajpada!«

Starec je zvil roke.

»Zbudila se bo... ubije vas... saj veste, kak-

šna tigr je...«

»Giacomo, ti govoriš, namesto da bi ubogal... Ali se ne morem več zanašati nate? To bi bilo čisto v redu,« je dodala čarovnica z bridkim glasom. »Najprej ljudje prisegajo pokorščino in zvestobo, in se kol-nejo na evangelije, da so pripravljeni umreti ob prvem migljaju, nato pa, kakor hitro jih pokličeš, se po-tuhnejo...«

Giacomo se je spustil na kolena. Sardonski izraz njegovega smehljanja je bil izginil. Grenka žalost je bila pokrila vse njegovo suhljato, izmučeno, z gubami razorano obličje...

»Draga gospa,« je dejal zamolklo, »draga in ple-menita gospa, tudi danes sem še pripravljen umreti za vas...«

»Samo v Lukrecijino sobo me ne maraš spustiti, kajne?« Poslušaj, Giacomo, nekega dne, ko si dospel iz Španjolske, takrat, veš, si za petami sledil človeku, ki si bil prisegel, da ga ubiješ... ali ni res tako?«

Intendanta je izpreletel dolg trepet.

»Ta človek,« je dejal, »mi je zastupil življenje... V Jativi sem imel ženo, ki me je ljubila in ki sem jo jaz oboževal do malikovanja... Ta človek jo je zva-bil v zasedo... Celihi osem dni sem jo iskal po me-stu in v gorah, ves blazen od obupa... Na večer osmega dne se je zopet prikazala na pragu domače hiše, toda tako blede, da nisem imel moči, da bi jo

vprašal, kje je bila... Nato mi je s trdnim glasom... sama povedala resnico... Tisti človek jo je bil po-silil... in nato, ko je bil nasičen... jo je odpustil... Ko je povedala vse, se je moja žena zabodla pred mojimi očmi, in jaz nisem trenil z roko, da bi ji za-branil... Kajti če se ne bi bila ona sama, bi jo bil jaz!... Ob njenem truplu sem prisegel, da jo hočem maščevati... sledil sem tistemu človeku in prežal nanj ter čakal ure... Prišel je v Rim... postal je kar-dinal; nazadnje papež... Tako mogočen je bil, da sem se jedva drznil upati, da ga kdaj doseže moja ro-ka... Takrat sem vas srečal, signora... Vzlic vaši revni obleki sem spoznal v vas imenitno damo, ki sem jo včasih videl v Jativi, v njeni kočiji...«

»To je res, Giacomo. Bil si žalosten; jaz sem te tolažila. Bil si reven: dala sem ti danarja. Bil si slab in brez vpliva: obljubila sem ti svojo pomoč, in me-nim, da sem držala besedo.«

»Ah, gotovo, signora!... Saj ste rešili edini za-klad, ki mi je še ostajal... Ko sem prišel iz Jative, sem privedel s seboj svojo hčer... svojo Nino, ki je bila tako lepa, da sem jo včasih gledal in pozabljal, da je njena mati mrtva...«

»Le govori, Giacomo. Ni mi nevšečno, da mi do-kazuješ moč svojega spomina...«

»Naj bo!... In verujte, signora, da ni le moj spo-min močan... Že več let sem bil v Rimu... Po va-šem nasvetu in nedvomno tudi po vašem tajnem vpli-vi sem vstopil tukaj v službo drugega intendanta... Kakor ste mi veleli, sem se potrudil in si pridobil po-polno zaupanje signore Lukrecije, tako da sem dospel na zavidno mesto prvega intendanta njene palače... Nekega večera — Nini je bilo takrat štirinajst let — ste vi prišli po me... Po vašem nasvetu sem bil na-jel majhno hišico, kjer je živela moja Nina s svojo služkinjo, in odkoder je hodila samo zvečer na izpre-hod... Tisti večer torej, signora, ste rešili mojo po-slednjo ljubezen... Nekdo je bil videl Nino!... Toda vi ste bili njen angel varuh!... Tisti večer, signora, ste me prišli iskat... in šla sva skupaj v okolico hiše, ki sem jo bil najel za Nino... Ničesar mi niste pove-dali... Toda skrita za neko kolibo, sva se ozirala po okolici... Meni je bila stvar izprva nerazumljiva... Mahoma pa je prišlo kakih dvanajst moških, ki so vdrli v hišo... Besen od srda in obupa, sem hotel planiti za njimi...«

»Moja Nina! Uboga moja Nina!« sem zakričal.

»Ne boj se in molči, ona je na varnem,« ste rekli vi. In res je bilo tako... Vi ste bili izvedeli, kaj se ima zgoditi... In ne da bi me obvestili, ste bili spravi-li moje dete iz doma... Tisti moški so šli prekli-njaje mimo naju. Na čelu njih sem spoznal Cezarja... Odtlej, signora, sem vam prisegel toliko hvaležnosti, kolikor sovraštva sem prisegel rodbini Borgia...«

»Hvaležnosti, ki mi jo izkazuješ s tem, da mi odrekaš...«

»Ničesar, signora! Ne odrekam vam ničesar!... Zahtevajte od mene življenje... In dam ga za vas... Če sem se zgrozil nad tem, kar hočete storiti, je bilo zaradi vas...«

»Zaradi mene?... Ah, ali ne razumeš... Čui, Giacomo: ali se hočeš maščevati?«

»In to me še vprašujete?«

Giacomo je bil vstal. Njegov obraz se je svetil od sovraštva.

»Če se hočem!« je ponovil. »Saj živim samo za to misel... Kako silno je moje sovraštvo, lahko skle-pate po tem, da sem ga leta in leta prikrival pod pla-ščem potrpežljivosti... Koliko muk me je stalo to pre-magovanje!«

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglasi, ki so jih po-
stavili in oddali namo-
stojniki, v vsaki besedi 30 p.
najmanjši znesek Dln 5.—

Mali oglasi

Zemlja, dopolnjevanje in ogla-
si trgovskega ali robnega
sredstva: vsaka beseda 50 p.
najmanjši znesek Dln 10.—

Gospodinj,

ki zna dobro kuhati, z lastnim stano-
vanjem, sprejme takoj mala družina.
Naslov v upravi. 533

Stanovanje

od dveh do treh sob ev. s kopalnico
iščem za april ali maj. Ponudbe pod
»Mirno« na upravo tega lista. 562

Bivši trgovski

in registraturni nameščenec, 35 let
star, govori in piše slovenski, hrvaški
in nemški, išče mesto vratarja, skla-
diščnika, portirja ali sluga. Naslov je
oddati v upravi. U

V najem se odda s 1. aprilom

stanovanje 3 sobe, kuhinja in prtiličju,
skupno z lokalom in velikimi kletnimi
prostori. Naslov v upravi. 361

20% kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-
mo na bančna družba, Maribor, Can-
karjeva ulica 14. 307

Vilico,

dve sobi, kuhinja, verandica, vrt, bli-
zu mestnega parka prodaja za Din
120.000 posredovalnica, Maribor, Tat-
tenbachova ulica 19 pri Petku. 535

Zgubil sem

na poti iz Počehova - Maribor zatvo-
rač (Verschluss) malokalibrske puške
znamke »Gego«. Najditelj se naproša,
da odda zatvorač proti odškodnini
upravi »Večernika« Maribor, Aleksan-
drova c. 13. U

Sportniki!

Drsalke brusi in ponikla najbolje in naj-
ceneje, mehanična delavnica Justin Gu-
stinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Matrace, otomane,

v tapetniške izdelke in popravila iz-
višuje po najnižji ceni tapetnik Ferde-
Kuhar, Gosposka ulica 4. 8

Sprejem

12—14 let staro revno deklico kot
svojo. Ponudbe na upravo »Večerni-
ka« pod: »Rejenka«. 573

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst
gramofonov, šivalnih
trojev, zajamčeno so-
odne in brezkonkuren-
čne cene znane trdke
Justin Gustinčič, Mari-
bor, Tattenbachova 14.
Zadostuje dopisnica, da
pridem po stroj in gramofon na dom.

Sobo- in črkoslikanje

Izvršuje po ceni, hitro in okusno Fra-
njo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Spalne in ledilne sobe

po najmodernejšem vzorcu in po kon-
kurenčnih cenah prodam. Mizarstvo
Rudolf Kompara, Aleksandrova ce-
sta 48. 516

Poiskusite naše nove pekarske specialitete

kakor: Stole a la cokosatto, sijajne v okusu in trajne

Samostanske rogličke iz francoskega testa

Pravi tiroolski sadni kruh (ni za zamenjati z drugimi izdelki) v vsaki velikosti, trajen

Gostinski prepečenec v vseh oblikah, izvirno čajno pecivo, veselje vsake gospodinjice

Pravi opatijski prepečenec, izvrstnega okusa

in naši vsestransko znani in priljubljeni oreholi roglički, polunjski upognjanci in vinske palčice, vendarli kolachi itd.

Pekarna Schmid, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Preprodajalci popust!

Pošilja se na vse strani!